

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Quale sit huius lapidis nomen, genus & natale solum. Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

cyclopediam: Non tantum Venetæ urbis, aut Italia, sed orbis splendor, & ornamentum. Ex notioribus incipiemus, ad sublimia transcendendo, ut positi studij, & accuratæ diligentia haudquaquam poeniteat. Ex his mundi longitudo inuestigari poterit, haud parui momenti nauigantibus, in quo maxima laborarunt ingenia. Et amico longè absenti, etiam carcere-ribus occluso possumus incumbencia nuntiare, quod duobus nauticis pyxidibus, alphabeto circumscriptis, fieri posse nõ vereor. Pendent ex hoc principia perennu motus, & mirabiliora, quæ præmittenda duximus. Si quæ sunt ab antiquis narrata, interponimus, aliquorum mendacia notabimus, non ut eorum vigilias & labores detestemur, sed ne aliquos horum principijs innixos, errare contingat, & errores in infinitum propagentur. Sed à nomine auspicemur.

Quale sit huius lapidis nomen, genus & natale solum.

C A P. I.

SCRIBIT Plato in Ione lapidem hunc ab Empedocle fuisse $\mu\alpha\gamma\eta\tau\iota\varsigma$ vocatum. Lucretius vero à Magnesia regione.

Quem Magneta vocant patrio de nomine Graij,

Magnetum quoniam patrijs in finibus ortus.

Idemq; Plato à nonnullis heracion vocari. Theophrastus libro de lapidibus $\eta\epsilon\rho\alpha\kappa\lambda\epsilon\iota\omega\varsigma$ vocat, id est, herculeū, quod eius inuentio circa Heracleam urbem fuerit. Suspicatur alij ab Hercule: nam ut ipse feras omnes, & homines vicit, & domuit, sic lapis iste ferrum vincit, & domat, quod omnia vincit, & domat Nicæder, & ab eo Plinius ab inuentore Magnete armentario autumant nomen lapidi inditū, inuenisse autem fertur clavis crepidarum, & baculis cuspidè hærentibus, quum armenta pasceret. Pastor fuit in Ida. Sed ego puto quod magnes

dictus, quasi magnus, mutata litera vna, vel interlisa. Sideritum alio nomine appellat à ferro, *σίδηρος* apud Græcos vocatâ. Dicitur & à Latinis magnes, herachus, & siderites. Helychius sideritem lapidē alium facit ab heraculo: nam alteri colorē ferreum, alteri a gente tum tradit. Plinius quinque eius genera ex Soraco demonstrat. Æthiopicum; Magnesiacū ē Magnesia Macedoniae cōtermina, Boebeida lacum petētibus dextra; tertium in Echii Bœotiae, quartum circa Alexandriam Troadem; quintum in Magnesia Asiae. Differentia prima, mas sit, an fœmina: proxima in colore: nam qui in Macedonia, & Magnesia reperiuntur rufi, nigriq; sunt. Boetius verò rufi coloris plus habet, quā nigri. Is, qui in Troade inuenitur, niger est, & fœminei sexus, ideoq; sine viribus. Deterrimus autem in Magnesia Asiae, candidus, neq; attrahens ferrū, similisq; punici. Compertum tātō meliorem esse, quantō sunt magis cerulei. Æthiopico laus summa datur, pondusq; argento repēditur. Inuenitur hic in Æthiopiae Zimiri, ita vocatur regio arenosa. Æthiopicum argumentum est, quod magnetē alium ad se trahit. Aliud rursus in eadē Æthiopia nō procul mons gignit lapidē Theamedē, qui ferrū omne abigit, respuitq;. Diocorides ita depingit. Magnes optimus est, qui ferrū facile trahit, colore ad cæruleum vergēte, densus, nec admodum grauis. Pisaurensis tria genera facit, vnū trahēs ferrum, alterum carnem, alterum alliciens. & respuens ferrum. satis ineruditē, nam carneus ab hoc diuersus, & vnus, & demq; allicit, & abigit à se ferrū. Marbodeus apud Trogloditas, & Indos nasci dixit. Olaus Magnus sub Septentrione montes esse, ac tantæ vis attrahendi, vt naues igneis clavis affixas habeāt, ne per magnetinos scopulos pertranseunt, è ligno ferrei clauis trahantur. Inter Cossicam, & Italiam insula Ilua est, vulgo *Elba*, in qua magnes inciditur, sed effœtæ virtutis. Reperitur in Cantabria Hispaniæ, & Boemia, & alijs quamplurimis locis.

Naturalis ratio attractionis magnetis. CAP. II.

QVIA non desunt, qui de ratione attractionis ferri à magnete integros libros descripserint, ne præter in-